

A vaja nemzetség a rákos-mentén

IV. (Kun) László király 1274. dec. 25-30 között kelt oklevelében megengedte, hogy Sándor bán, szebeni és dobokai ispán birtokait végrendeletileg a feleségére hagyományozza.

Ehhez azért kellett a király engedélye, mert a fiú örökös nélkül elhunyt birtokos birtoka a törvény értelmében visszaszállt a királyra, alóla csak a fenti módon lehetett kivételt tenni.

A Sándor bán által a feleségére hagyott birtokok között találjuk Isaszeget, Kerepest a Szilas- illetve a Rákos-patak mentén. A Vaja nemzetségből származó Karászi Sándor fia Sándor itteni birtokainak eredetéről nem szólnak az ismert oklevelek. A Vaja nemzetség ősi fészki feltételezhetően a Temes vármegyei Vaja helység volt, birtokai Valkó megyében koncentrálódtak.

A Vaja nemzetségnek egy másik ágán, a Ruzboidtól leszármazó unokák között 1300-tól szerepel az a Péter, aki a Chemer-i Zay család őse. Péter a testvérével, Rozboyddal együtt 1300-ban arról tett panaszt, hogy Demeter, Valkó megye ispánja tolmányi birtokukon garázdálkodott. Ekkor még Tolmányiaknak nevezik magukat a testvérek.

Ez a Péter Chemer-i Péterként tűnik fel Bacsó nevű testvérével 1335-ben. Nem tudjuk, hogy a Vaja nemzetségnek ez az ága mikor és miként jutott Csömör birtokában. Csábító arra gondolni, hogy már az Árpád-korban is birtokos volt itt, hiszen Sándor fia Sándor a Vaja nemzetségből 1274-ben Kerepes és Isaszeg falvakról rendelkezett. Ez a három falu, Csömör, Kerepes és Isaszeg akár még egy birtoktömböt is alkothatott. Sem ellene, sem mellette nincsenek bizonyítékaink.

Chemer-i Péter 1335-ben, 1337-ben kijelölt királyi ember Szentmihály, illetve Csév (Piliscsév) ügyében, mindkét esetben a nyulakszigeti apácák panaszát kellett kivizsgálni.